

Wandelroute Rondje Wijde Blik (Kan ook gefietst worden) Deze route kan aansluiten op de IVN “Doe het zelf” wandelroute Kromme Rade / Oppad

Deze rondwandeling is circa 10 km lang en loopt over goed begaanbare paden en wegen. De wandeling is geschikt voor wandelwagens en rolstoelen maar kan ook gefietst worden, behalve het stukje Kneuterdijkje, Boerenlaantje en Jubileumlaantje; daar moet u de fiets aan de hand meenemen omdat dat wandelpaden zijn. De cijfers in de tekst corresponderen met de cijfers op de kaart. Alleen aan het einde van de wandeling dient het fietspad van de Vreelandseweg te worden genomen i.p.v. het lager gelegen gedeelte.

Startpunt: kruispunt Vreelandseweg / hoek Moleneind

Hoe komt u bij het startpunt ?

Met de auto en de fiets: vanaf Hilversum neemt u de Vreelandseweg (N 201) richting Vinkeveen. Bij de tweede brug over het Hilversums Kanaal gaat u linksaf (Jachthavens Zuid). U komt op een parallelweg waar u uw vervoermiddel kunt parkeren.

Openbaar vervoer: er is een busverbinding Hilversum-Kortenhoef lijn 106, uitstappen bushalte kanaalbrug Kortenhoef..

Deze wandelroute begint in zuidelijke richting op het Moleneind; u volgt deze weg circa 1,5 km. Op nr. 5 bevindt zich een horecagelegenheid.

1. Het Moleneind vormde tot begin jaren dertig van de 20ste eeuw één geheel met de Kortenhoefsedijk die ten noorden van de Vreelandseweg ligt. Als u aan het begin van het Moleneind in noordelijke richting kijkt kunt u dat nog zien. De aanleg van het Hilversums Kanaal (1934) maakte hier een einde aan.

In de volksmond sprak men voorheen over "het arme eind" van het dorp (het Moleneind) omdat aan dit deel de armste dorpelingen, de ververners en rietsnijders woonden. Een enkel ververnershuisje treft u op uw wandeling hier nog aan (nrs 64 voorste deel (met spreuk), en 78). De ophaalbrug in de weg die u passeert heet de Graversbrug en herinnert ons aan vervlogen tijden. Het Moleneind is een lange rechte weg langs een sloot en vormt een onderdeel van het streekdorp Kortenhoef, gemeente Wijdmeren. Na de Graversbrug is er aan de linkerkant van de weg minder bebouwing, omdat daar het natuurgebied "Het Hol" ligt waar u hier en daar een kijkje op heeft. Aan de rechterzijde ligt achter de bebouwing en stukken moerasbos de Wijde Blik. In de sloot langs het Moleneind groeien o.a. waterlelie, pijlkruid, grote egels-

kop en dotterbloem. Waar nu huisnummer 83 is heeft drie eeuwen lang korenmolen "de Lelie" gestaan; deze molen brandde in 1890 af. Aan deze molen dankt het Moleneind zijn naam.

De weg maakt een bocht naar links; hier slaat u rechtsaf (vóór het begin van de Horndijk) en gaat de Dirck A. Lambertszkade op (past u op, er worden hier veel honden uitgelaten en het kan glad en glibberig zijn).

Detail Vechtstreek, uitgave Nicolaas Visscher na 1677

grens geweest. Van het begin van de 14^e eeuw tot 1819 behoorde het gebied ten noorden van deze kade aan Utrecht en het gebied ten zuiden daarvan bij Holland. Van 1819 tot 2002 was het juist andersom; Kortenhoef behoorde bij Noord-Holland en Loosdrecht tot de provincie Utrecht. In 2002 werd door de fusie van drie gemeenten de provinciegrens verlegd naar het zuiden (Tienhovens Kanaal). De kade doet óók dienst als waterkering en als dijk tussen twee polders; de Kortenhoefse Polder en de Loenderveense Polder.

2. U loopt nu tussen de Wijde Blik en de Loenderveense Plas, op een kade die uit de middeleeuwen dateert. De paden en wegen die u tijdens deze wandeling belooft staan reeds op kaarten uit de 17^e eeuw. Het betreft de Dirck A. Lambertszkade, de Boslaan (langs de Vecht), de Kleizuwe (ten oosten van Vreeland), de Kortenhoefse Zuwe en het Moleneind. Deze wegen / kades zijn aangelegd om de ontginning van deze streek, die in de middeleeuwen gestart is, mogelijk te maken.

De Dirck A. Lambertszkade en de Kromme Rade (dit is het verlengde van de Dirck A. Lambertszkade in oostelijke richting) zijn eeuwen lang ook provincie-

Dirck A. Lambertszkade

3. In het voorjaar kunt u de bloeiwijze van de berk, zwarte els, wilg en es bekijken. Als u een loepje bij u heeft is het de moeite waard dat eens te voorschijn te halen en de bloeiwijze nader te bewonderen. De kraakwilg staat voornamelijk ter hoogte van het waterbekken in de Loenderveense Plas en aan beide zijden van het pad. De bladeren zijn helder donkergroen en de rand is grover gezaagd dan van een schietwilg. De kraakwilg is minder hoog en heeft een bredere kroon dan de schietwilg. Struiken als lijsterbes, Gelderse roos en vlier staan achtereenvolgens in bloei.

Langs het pad staan planten van voedselrijke bodems zoals het fluitenkruid, dat als prachtig "Hollands kant" tijdens de eerste helft van mei in volle bloei staat.

Al eerder siert het geel bloeiende klein hoef-

blad, hier de nog kale bodem op. Hier en daar ziet u een enkele pinksterbloem, hondsdrif, witte dovenetel, look-zonder-look, gele lis, paarden- en boterbloem.

In de zomer overheersen gewone berenklauw, ridderzuring, kleefkruid, klit, moerasspirea, valeriaan, braam, kraailook, hop, vogelwikke, harig wilgenroosje en kamperfoelie. En in het najaar is het interessant om de vruchten en zaden van diverse planten eens nader onder de loep te nemen; zoals b.v. de bessen van de vlier, de hauwen van look-zonder-look en het vruchtpluis van harig wilgenroosje. Voor kinderen is het vinden van klitten een leuk spelletje omdat deze zo makkelijk aan je kleren blijven kleven, maar natuurlijk ook aan de vacht van dieren die in dat geval voor de verspreiding zorgen. Ook kunt u hier in het najaar diverse paddenstoelen aantreffen.

harig wilgenroosje

klein hoefblad

4. Op de Loenderveense Plas rusten in voor- en najaar en winter voornamelijk kuifeenden, smienten, tafeleenden en grauwe gans. Aalscholvers komen er vissen. Langs de kade komen voornamelijk kleine zangvogels voor zoals vink, koolmees, pimpelmees, merel, tjiftjaf en roodborst. Als u geluk heeft kunt u hier in een flits een ijsvogel langs zien komen.

Waternet heeft een vogelkijkhut geplaatst die uitziet over de "waterleidingplas" (het waterbekken).

De Loenderveense Plas is in het verleden diverse keren bedreigd door droogmakingplannen en vuilstort. Met succes hebben natuurorganisaties hier tegen geprotesteerd. Toen in 1925 het idee werd geopperd door de directeur van het Amsterdamse Waterleidingbedrijf om de plassen als drinkwaterbron te gebruiken was hiermee het behoud ervan in gang gezet. Later is in de Loenderveense Plas een waterbekken aangelegd waarin water afkomstig uit de Bethune-polder drie maanden wordt opgeslagen. De gebieden rondom het waterbekken worden beheerd als natuurontwikkelingsgebied. Uitgangspunt van het beheer is de situatie van 1930: een plas met helder water. Om dit te realiseren is de laatste jaren alle brasem in deze plassen weggevangen omdat deze vis zijn voedsel in de modderige veenbodem zoekt waardoor het water troebel blijft. Hierdoor krijgen waterplanten minder kans. Sinds dit beheer wordt toegepast nemen de waterplanten toe en is het water helderder.

U heeft hier ook een mooi zicht op twee molens, de Loenderveense molen (1652) en molen de Hoop (1902) die in het dorp Loenen aan de Vecht staat.

Loenderveense molen

5. Hoe zijn deze plassen ontstaan? Vanaf de 16de eeuw is hier veen gebaggerd beneden het grondwaterpeil, de zogenaamde natte vervening. Het veen werd met de baggerbeugel uit de sloten gehaald en over de legakker uitgespreid. De laag bagger werd net zo lang opgehoogd tot de gewenste dikte was bereikt. Om het uitzakken van het water te versnellen liep men met plankjes onder de klompen over de bagger heen. Als het veen stevig genoeg was geworden, werd het op maat gesneden en gedroogd. De invoering van de baggerbeugel maakte turfwinning op grote schaal mogelijk, maar had ook tot gevolg dat er op den duur een landschap ontstond met brede sloten (trekgaten of petgaten genoemd) en smalle stroken land (legakkers of ribben genoemd). Door deze natte vervening zijn uiteindelijk de veenplassen ontstaan. Deze plassen werden steeds groter, omdat de té smalle legakkers waar de turf op gedroogd werd, bij storm wegsloegen. De turfwinning was een goede bron van inkomsten. De behoefte aan brandstof werd namelijk steeds groter doordat de bevolking en de industriële bedrijvigheid toenamen. Rond 1850 kwam er een eind aan de grootschalige turfwinning. Op beperkte schaal is men plaatselijk doorgegaan tot in de 20ste eeuw.

6. Na twee scherpe bochten komt u in het voorjaar veel groot hoeftblad tegen. In de zomer worden de bladen van deze plant bijzonder groot van afmeting; bij regen een mooie paraplu voor kinderen!

U passeert nu een hek en enkele woningen en het pad wordt breder. Rechts van de sloot liggen een paar weilanden waar vaak ganzen of ooievaars naar hun voedsel zoeken. Wij naderen nu de Vecht; een duidelijke overgang naar rijkere grond wordt hier gekenmerkt door grote hoge bomen zoals beuk, plataan en eik.

Het is merkwaardig dat de naam van de zojuist verlaten kade hier anders geschreven is! We hebben hier met een andere gemeente te maken!

Aan het einde gaat u rechtsaf de Boslaan op die aan de oostzijde van de rivier de Vecht loopt. Hebt u er een extra stukje wandelen of fietsen voor over (2,5 km totaal heen en weer) dan kunt u als u hier linksaf slaat de Loenderveense molen bewonderen.

7. U wandelt nu in noordelijke richting over een smalle geasfalteerde weg. Links passeert u het koetshuis (huisnummer 2), met koepelkamer die een mooi uitzicht over de Vecht geeft. Dit gebouw behoort bij de even verder op nummer 9 aan de rechterzijde gelegen buitenplaats Slotzicht. Dit huis dateert oorspronkelijk uit de 17e eeuw. In 1806 vond er een verfraaiing plaats en kreeg het huis zijn huidige uiterlijk. In het begin van de 20ste eeuw werd een groot deel van het bijbehorende bos gekapt en als weiland in gebruik genomen. Alleen de naam van de weg langs de Vecht op deze plaats, de Boslaan, herinnert nog aan de oude situatie. Rondom het huis groeien plataan, rode beuk, linde, taxus, hulst, hazelaar, gouden regen en theeboompje. In de sloot pijlkruid, grote egelskop en waterlelie en langs de sloot veel hydrangea.

De weg draait nu naar rechts maar u gaat naar links een fietstunneltje in onder de Vreelandseweg door. Na de fietstunnel direct het eerste paadje rechts, het Kneuterdijkje, verderop links het bruggetje over en rechtsaf het Boerenlaantje uitlopen. Bij het witte gebouwtje (kapelletje?) rechtsaf de Kleizuwe in.

Maar...als een kort rondje door het oudste deel van Vreeland uw belangstelling heeft dan gaat u hier rechtdoor, steekt hier over en volgt u het Jubileumlaantje; hier loopt u langs een oude arm van de Vecht. Aan het eind de Bergseweg oversteken en rechtdoor de Klapstraat in die overgaat in de Voorstraat .

Bekijk hier ook de mooie oude panden aan weerszijden van de Vecht
U komt nu bij de Van Leerbrug, met daarnaast het brugwachtershuisje, die samen beeldbepalend zijn voor dit oude dorp.

Linksaf de Breedstraat in waar u desgewenst de horecagelegenheid kunt aandoen. Vervolgens rechtdoor de Raadhuislaan in, een bocht naar rechts en links af de Kleizuwe in.

De Kleizuwe en de Kortehoefse Zuwe waren in vroeger jaren de verbinding tussen Vreeland en Kortenhoef.

8. Het weiland direct aan de rechterhand is een historische plaats. De bisschop van Utrecht, Hendrik van Vianden liet in 1253 het slot "Vredelant" bouwen op een verhoogde plek aan de Vecht. De Vecht had in die tijd een andere loop dan tegenwoordig. Met de bouw van het kasteel wilde de bisschop aan de ene kant de leenmannen van Holland (de Heren van Aemstel) in bedwang houden, aan de andere kant wilde hij voorkomen dat er tol zou worden geheven op de Vecht. Dit was van groot belang, want veel handel werd gedreven via de Vecht die voor Utrecht de verbinding vormde met de Zuiderzee en de Oostzee. Tegenwoordig ligt het huidige archeologische monument onder een grastapijt en was tot in de jaren '70 nog in gebruik als voetbalveld. Op dit moment heeft het terrein een functie als 'speelveld', en is van het oorspronkelijke slot en zijn geschiedenis niets meer herkenbaar. Wellicht krijgt het terrein in de toekomst een nadere - gepaste - invulling, met onder meer een verwijzing naar het ontstaan van het dorp Vreeland.

Even verder (links) een ander monument het "Plantagehuis". Het huis is gelegen aan een vroegere Vechtbocht die na afsnijding in de vijftiende eeuw geen deel meer uitmaakt van de rivier. Met de bouw van dit pand werd een begin gemaakt in 1832 in opdracht van de heer Gerrit Hendrik Hooft van Vreeland. Een "pavillon de plaisir", aanvankelijk een eenvoudig witgepleisterd huis. In het begin van de 20ste eeuw werd het huis vergroot. Door de bewoners van Vreeland wordt het ook wel het Moorse huis genoemd. Schuin tegenover dit huis bevinden zich aan de rechterkant een kazemat en een bunkercomplex. Deze worden hersteld als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

zwanenbloem

klein buitenplaatsje genaamd Jagtlust. In de tuin bloeit in het voorjaar vingerhelmbloem, een stinzenplant. Links kijkt u uit over de polder Dorssewaard; hierin liggen diverse kronkelige sloten omzoomd met oude knotwilgen. (voorbij huisnummer 127).

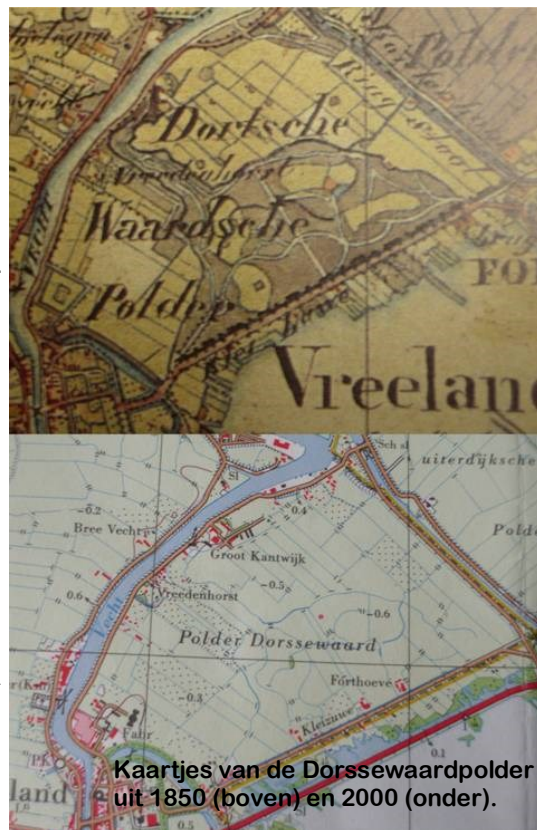
Dit is een restant van een parkaanleg die als overtuin (oostelijke oever) behoorde bij de buitenplaats "Welgelegen" nabij Vreeland, gelegen op de westelijke Vechtoever. Om u daar een idee van te geven zijn hier twee kaartjes toegevoegd resp. uit 1850 en 2000. Vergelijkt u deze beide kaartjes eens. De buitenplaats is in de 19de eeuw verdwenen.

10. Aan het eind van de Kleizuwe ziet u de molen Gabriël (genoemd naar de schilder van de Haagse school die ook veel in Kortenhoef heeft gewerkt). De molen is de laatste van de drie watermolens van de polder Kortenhoef. De molen stamt uit 1635. Deze molen (ook wel Voorste Molen genoemd) bemaalde met twee andere molens (de Middelste en Achterste Molen geheten) de polder Kortenhoef tot in de jaren 1930. In 1891 brandde de toen al buiten gebruik geraakte Achterste Molen af. In 1942 gold dit lot ook voor de Middelste Molen.

Nast de molen ligt Fort Kijkuit. Dit fort maakt deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, een inundatielinie van tientallen forten, die tussen 1844 en 1847 werd gebouwd. Het fort is niet toegankelijk, 's Winters overwinteren er vleermuizen, waaronder de baardvleermuis. Op het fort groeien bijzondere planten zoals kleine leeuwentang, gewone veldsla, margriet en ruige weegbree. De meest voorkomende bomen zijn hier es, eik en witte paardenkastanje en enkele hoogstamappelbomen. De struiklaag bestaat uit meidoorn en is een broedplaats voor hegenmus, roodborst en winterkoninkje.

9. Tussen de nrs 111 en 121 staan in de sloot links langs de weg in de zomer veel zwanenbloemen, kalmoes, egelskop en pijlkruid. En tegenover dezelfde huisnummers kunt u de oude oeverlanden van de Wijde Blik waarnemen (ook voorbij huisnummer 2 en bij 5); de Vreelandseweg is namelijk deels door de Wijde Blik heen gelegd. Huisnummer 10 is een

Kaartjes van de Dorssewaardpolder uit 1850 (boven) en 2000 (onder).

De Kleizuwe buigt iets naar rechts en u slaat rechtsaf en loopt op het fietspad (Gabriëlweg) in de richting van de Vreelandseweg.

U steekt de Vreelandseweg over en gaat daarna linksaf over het fietspad. Na circa 400 m ligt een brug in de weg; de verbinding tussen het Hilversums Kanaal en de Wijde Blik. 50 m na deze brug kunt u aan de rechterkant een trapje af. Onderaan linksaf slaan; u loopt hier iets rustiger. Hier heeft de Kortenhoefse Zuwe gelopen.

11. Hier heeft u vrij uitzicht over de Wijde Blik, een wijde open plas die landschappelijk waardevol is. De plas ligt ongeveer in het midden van de Oostelijke Vechtplassen. Van 1934 tot 1974 is er zand gezogen,

plaatselijk tot 30 meter diepte. Door de sterke golfslag vriest de plas vrijwel nooit dicht en zijn er in de winter veel eenden te vinden. De Wijde Blik is een goede plek om naar watervogels te kijken; u zou dat eigenlijk per kano moeten doen. Vooral in de ondiepe gedeelten langs de oevers vindt u hen. De fuut heeft een prachtige kleur in het voorjaar. Opvallend zijn de donkerrode pluimen aan de kop; als u te dicht nadert duikt hij gelijk onder water. Ook de zwart-wit gestreepte jongen zijn goed herkenbaar. Meerkoeten, meeuwen, wilde eend, waterhoen, grauwe gans en nijlgans zijn de dagelijkse bewoners van dit grote open wateroppervlak. Vogels als kleine en grote karekiet, rietgors en rietzanger komen voor in de rietkragen.

Aan de oostoever van de Wijde Blik zijn eilandjes aangelegd, bedoeld als golfbreker, om afslag tegen te gaan. Er zijn ook voorzieningen aangebracht voor het aanleggen van boten bij deze eilandjes. De plas heeft een recreatieve functie.

Na ongeveer 800 m komt u op uw uitgangspunt terug.

Wat is het IVN?

Het IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een landelijke organisatie van beroepskrachten en talrijke vrijwilligers.

Zij brengt mensen op vele manieren met de natuur en het milieu in contact. Zij wil daarbij de noodzaak van natuur- en milieubehoud onder de aandacht brengen.

Het IVN telt landelijk ongeveer 25.000 leden, over ruim 170 afdelingen verdeeld. Een van die afdelingen is de afdeling Gooi en omstreken met ongeveer 200 leden en donateurs.

Wat doet het IVN?

Het IVN afdeling Gooi en omstreken

- Organiseert regelmatig wandelingen in natuurgebieden, maar ook op andere plaatsen in de regio waar natuur te vinden is.
- Maakt beschreven wandelingen om er zelf op uit te trekken.
- Geeft korte natuurcursussen.
- Leidt op verzoek groepen, schoolklassen en verenigingen rond.
- Verzorgt educatieve programma's voor scholen.
- Houdt op verzoek lezingen over natuurgebieden in de regio en over natuur- en milieuonderwerpen.

Het IVN leidt haar eigen gidsen op en organiseert bovendien diverse activiteiten voor leden en donateurs.

Meer informatie

De wandelingen worden regelmatig gecontroleerd, maar heeft u op- of aanmerkingen, dan graag contact opnemen met:

secretariaat IVN Gooi e.o.
e-mail secr.ivngooi@gmail.com

November 2018

Donateur worden van het IVN?

mail [secr. ivngooi@gmail.com](mailto:secr.ivngooi@gmail.com)

